

Infrarakentaminen jatkuu toistaiseksi vilkkaana

Syksyllä 2018 infrarakentaminen jatkuu vielä vilkkaana. Sekä urakoitsijoiden että suunnittelijoiden kapasiteetti on hyvin käytössä. Infrarakentamisen kasvu on kuitenkin ohi 2019. Liikenneväylien korjausvelan lyhentämiseen osoitettu rahoitus päättyy, tie- ja ratarakentaminen supistuu ja asuntorakentamisen aloitukset vähenevät. Vuonna 2019 kasvavia sektoreita ovat vesihuolto ja kaivosten avaaminen. Koko infrarakentaminen supistuu 2-4 prosenttia. (Infrasuhdanteet 2018–2019; 27.9.2018)

Sektorit	Muutos 2019
Maantiet	Supistuu
Kadut	Ennallaan
Radat	Supistuu
Tietoliikenne	Supistuu
Energia	Supistuu
Vesihuolto	Kasvaa
Muut väylä- ja ympäristöhankkeet	Ennallaan
Kaivosten avaaminen	Kasvaa
Talorakentamisen alueosat	Supistuu
Kiinteistöjen ulkoalueiden hoito	Ennallaan
YHTEENSÄ	Supistuu

Vuodelle 2018 ennustettu lasku ei toteutunut vaan infrarakentamisen määrä säilyi edellisvuoden tasolla mm. vilkkaan talorakentamisen ansiosta.

Valtion ja kuntien rahoitusvaje

Talouden hyvä kehitys vuonna 2018 on kääntänyt julkisen sektorin velan suhteessa bruttokansantuotteeseen laskuun, noin 60 prosenttiin. Suomi on palaamassa EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen viitearvon (60 %) alapuolelle.

Kuntien ja kuntayhtymien velkaantuneisuus on samaan aikaan säilynyt ennallaan eli hieman yli 10 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen. Tilanne tulee muuttumaan, kun suuri osa kuntien tehtävistä siirtyy maakuntien vastuulle.

Nykytätöksillä infrainvestoinnit supistuvat hieman 2019. Eniten volyymiin vaikuttaa talorakentamisen, erityisesti asuinkerrostalorakentamisen aluetöiden vähentyminen. Suhteellisesti eniten vähenevät investoinnit lentoliikenteeseen ja tuulivoimaan. Myös ratarakentaminen ja tierakentaminen supistuvat nykypäätöksin. Liikenneväylien korjausvelkahankkeistakin 95 prosenttia valmistuu jo vuoden 2018 aikana.

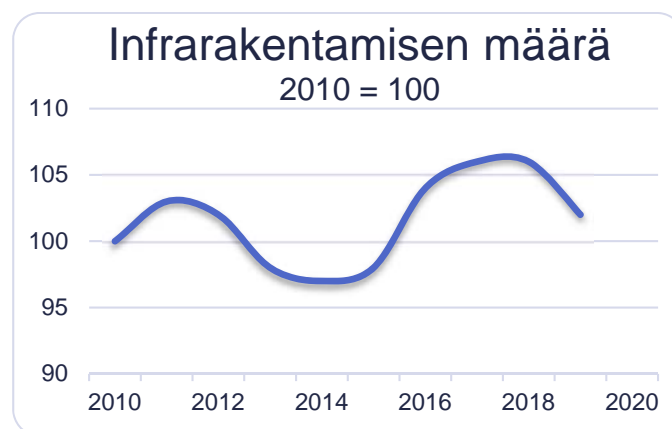
Valtion budjetti on niukka

Liikenneviraston hankkeista käynnistyivät vuonna 2018 mm. Kehä I Laajalahden ja Länsimetron jatkeen liityntäliikennejärjestelyt, Vuosaaren ja Kokkolan meriväylien sekä Hailuodon sillan rakentaminen. Lisärahoitusta saivat Vt4 Oulu-Kemi, Keski-Pasilan lännsiraide ja yksityistiet.

Valtion 2019 budjetissa ei ole käynnistyviä, uusia hankkeita. Aiemmin päätetyistä, vasta vuonna 2019 käynnistyvistä hankkeista merkittävin on Raide-Jokeri. Perusväylänpidon rahoitus vähenee 370 miljoonaa euroa, josta suurin osa johtuu korjausvelkarahoituksen päättymisestä.

Suuret kaupungit investoivat

Suuret kaupungit investoivat kunnallistekniikkaan vuonna 2019 saman verran kuin 2018. Helsingissä, Tampereella, Vantaalla ja Turussa investoinnit säilyttävät tasonsa, Espoossa investoinnit kasvavat. Oulussa investoinnit ovat korkealla tasolla mm. syväväylähankkeen ansiosta.

Maailmantalouden kasvu lähes 4 prosenttia 2019

Talorakentaminen tasoittuu

Kaksi vuotta jatkunut talorakentamisen aloitusten kasvu taittuu, mutta säilyy korkealla tasolla. Erityisesti kerrostalorakentaminen on edelleen vilkasta suurissa kaupungeissa. Jatkossa asuntokaupan hidastuminen tulee vaikuttamaan asuntorakentamisen käynnistymiseen. Talorakentamiseen liittyvät maarakennustyöt ovat edelleenkin infrarakentamisen suurin sektori.

Yksityinen sektori

Infrarakentamisen kannalta ajankohtaisia energia-sektorin hankkeita ovat Hanhikiven ydinvoimala ja Nordstream II. Teollisen tuulivoiman rakentaminen supistuu 2018 ja 2019. Kaivosinvestoinnit ovat usean vuoden tauon jälkeen kasvamassa Suomessa 2019. Metsäteollisuuden tulevaisuuden hankkeita ovat Kuopion, Kemin ja Kemijärven tehtaat.

Bruttokansantuotteen muutokset

Kuluvan vuoden 2018 tuoreet talouskasvuennusteet ovat 2,5–3,0 prosentin välillä. Talouskasvun ennakoidaan putoavan vuonna 2019 1,7–2,3 prosenttiin. Infrarakentamisen kasvu edellyttäisi hieman korkeampaa talouskasvua.

Alkusyksystä 2018 Suomen talouden näkymiä pidettiin vakaina ja luottoluokitus säilyy entisellään (S&P Global Ratings: 17 AA+, 18 AA+)

Öljyn hinnannousu nostaa maarakentamisen kustannuksia

Maarakentamisen kustannusnousu on kiihtynyt vuoden 2018 aikana. Alkuvuodesta kustannusnousu on prosentin luokkaa. Elokuussa 2018 kustannukset olivat nousseet 4,3 prosenttia verrattuna vuoden 2017 elokuuhun. Kustannusten vuosimuutos vaihteli osaindeksittäin teknisten ja muiden järjestelmien -0,2 prosentista päällysteiden 17,9 prosenttiin. Päällysteiden kustannuksia on nostanut raakaöljy, jonka hinta on noussut vuodessa 40 prosenttia. Se on nostanut bitumien ja moottoripolttoöljyn hintoja. Kustannusten nousua hillitsi kuljetuspalvelujen sekä valmisbetonin halpeneminen suhteessa edellisvuoden elokuuhun

Suomen tärkeimpien vientimaiden talous

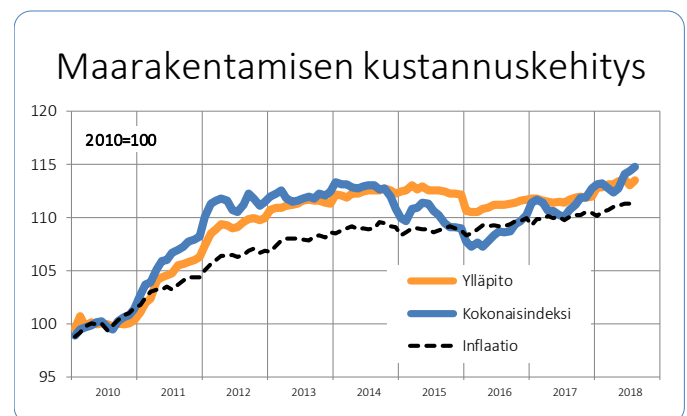
Vuonna 2018 maailmankaupan kysynnän kasvu on hiipunut. Silti kasvuksi ennakoitaan lähes 4 prosenttia. Maailman taloutta häiritsee kauppasodan uhka, Kiinan velkaantuminen ja Brexit. Suomen viennin hyvä kasvu on hidastunut ja on 2018 noin 3,5 prosenttia.

Ruotsin talous kasvaa edelleen vuonna 2018 2,6 prosenttia ja työllisyysaste on yli 80 prosenttia. Ruotsissa asuntomarkkinan haavoittuvuus on uhka talouskasvulle. Vuodelle 2019 arvioidaan 2 prosentin talouskasvua. (S&P: 17 AAA, 18 AAA).

Venäjän talous kasvaa arviolta 1,8 prosenttia 2018 ja 2019 arviolta 1,6 prosenttia. Öljyn hinnan nousu auttaa Venäjän taloutta nopeasti. (S&P 17: BB+, 18: BBB-).

Saksan talous kasvaa 2018 arviolta 1,8 prosenttia ja vuodelle 2019 odotetaan samaa kasvua. Kasvua uhkaa kauppasota (S&P: 17 AAA, 18 AAA).

Kiinan talouden kasvu supistui pitkän aikavälin 10 prosentin tasolta 2018 noin 6,5 prosentin tasolle. Vuodelle 2019 arvioidaan 5,5 prosentin kasvua. Kiina velkaantuu vauhdilla julkisen- ja yritysvelan ollessa jo 260 prosenttia BKT:stä (S&P: 17 AA-, 18 A+).

Lähde: Tilastokeskus

Suunnittelusektorilla erinomaisen hyvä syksy - hyvältä näyttää myös tuleva vuosi 2019

SKOL suhdannekysely 3/2018 mukaan infrasuunnittelun tilauskanta kasvoi edellisvuoteen verrattuna 13 prosenttia ja uudet tilaukset jopa 40 prosenttia. Suunnittelusektorin erinomaisen syksyn käänköpuoli on pula sekä suunnittelijoista ja projektien vetäjistä. Tämä on jo kolmas syksy peräkkäin, kun suunnittelijat raportoivat työntekijäpulasta. Työkuorma konkretisoituu suunnittelussa kireinä aikatauluina. Konkreettisen uhkakuvan muodostavat tämän hetken koulutusmäärärahojen leikkaukset, joiden takia työelämään siirtyvillä on aiempaa heikommat ammatilliset valmiudet.

Suunnittelijoiden suhdannetilanne:

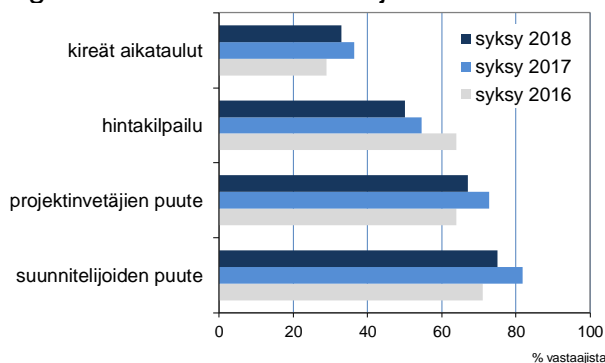
Hintakilpailua käydään yleensä matalan kysynnän kausina, mutta syksyllä 2018 suunnittelijat ovat kokeneet myös tämän alaa vaivaavaksi ongelmaksi.

Tietomallintamisesta on kysytty vuosina 2015–2018. Ensimmäisellä kerralla siinä oli ongelmia joka viidennellä vastaajalla, syksyllä 2017 ei kukaan mutta tällä kertaa podettiin jo pulaa mallintajista, vaikkei se nousutkaan yleisimpien ongelmien joukkoon.

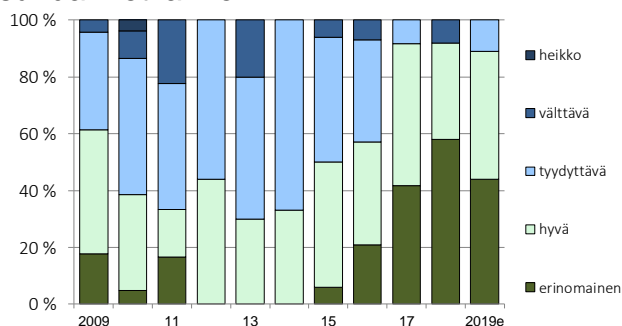
Suunnittelijoiden kysyntätilanteen aallonpohja oli vuonna 2013. Siitä lähtien kysyntätilanne on parantunut vuosi vuodelta. Syksyä 2018 suunnittelijakyselyyn vastanneet pitivät taitekohtana. Erinomaiseksi tai hyväksi suhdannetilanteensa syksyllä 2018 arvioi 92 prosenttia vastanneista. Vuodelle 2019 näin vastanneiden osuus on 89 prosenttia. Tulos on linjassa SKOL suhdannekyselyn 3/2018 kanssa, jonka mukaan tilauskanta ja uudet tilaukset ovat laskeneet verrattuna 2/2018 kyselyyn.

Rakennuttajien mielestä suunnittelijoiden tarjoushalukkuus on hieman laskenut, mutta on edelleen kohtuullisen hyvä. Tarjoushalukkuuden arvioidaan nousevan hieman vuonna 2019. Tarjousten hintataso nousi 2017 ja on pysymässä saavuttamallaan tasolla 2018-2019. Yhtenä syynä tähän ovat julkisen sektorin puitesopimukset, missä hinnat sovitaan useammaksi vuodeksi kerrallaan.

Ongelmat - infrasuunnittelu ja konsultointi

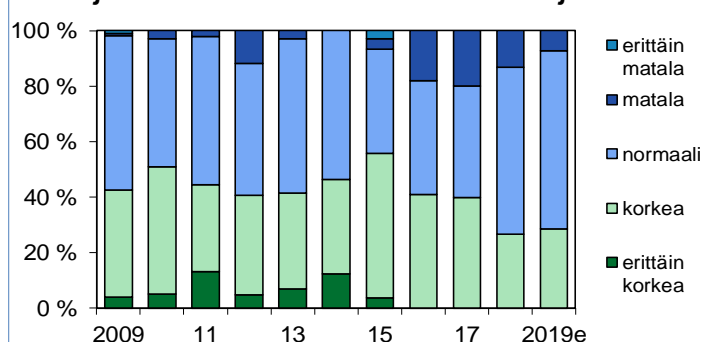

Infrasuunnittelun ja -konsultoinnin suhdannetilanne

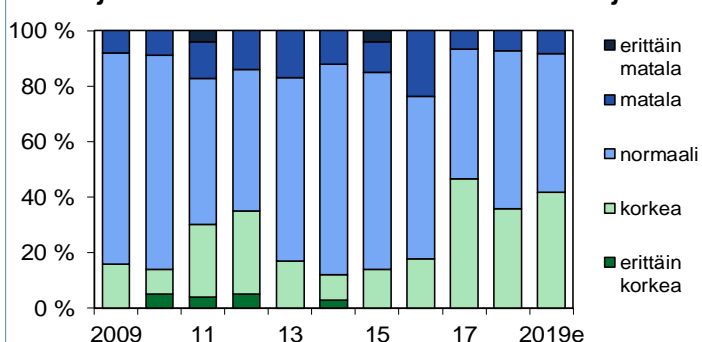
Lähde: Infrasuhdannekysely syksy, 2018

Tarjoushalukkuus - suunnittelijat

Lähde: Infrasuhdannekysely syksy 2018

Tarjousten hintataso - suunnittelijat

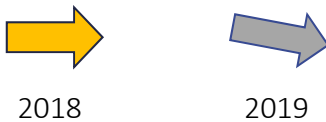
Urakoinnissa kysynnän taite on jo tapahtunut

Suhdannekäänteestä viestii urakoitsijoiden näkemys siitä, että kesällä tilanne olisi ollut heikompi kuin kesällä 2017. Infrarakentamisen kysynnän lisäksi tilanteeseen vaikuttaa viime vuosien vilkkaan asuntorakentamisen rauhoittuminen.

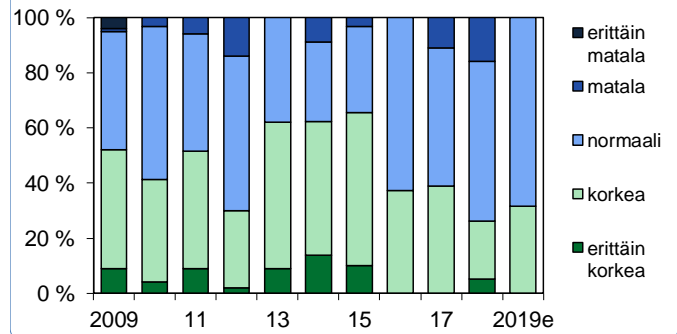
Samaa viestii myös tilauskannan pituuden lasku viime kesän 6,6 kuukaudesta 4,6 kuukauteen. Pituus on lyhyehkö verrattuna 10 vuoden keskiarvoon. Kesällä 2018 resurssien käyttöaste oli 80 prosenttia, joka myös on viimeisen kymmenen vuoden keskiarvoa matalampi.

Myös rakennuttajien vastaukset voi tulkita suhdannekäänteeksi, sillä urakoinnin hintataso on 2018 matalampi kuin 2017 ja tarjoushalukkuus on kasvussa.

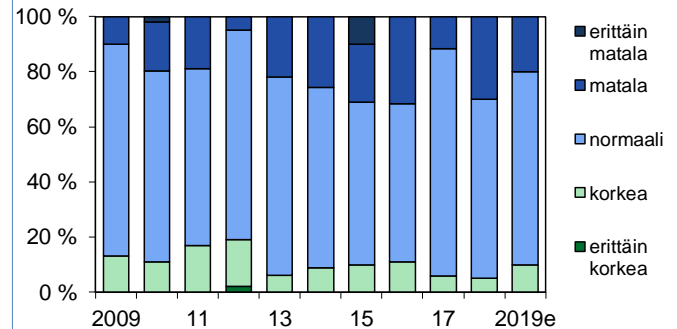
Urakoitsijoiden suhdannetilanne:

Tarjoushalukkuus rakennustöihin

Tarjousten hintataso - urakoitsijat

Lähde: Infrasuhdannekysely syyskuu, 2018

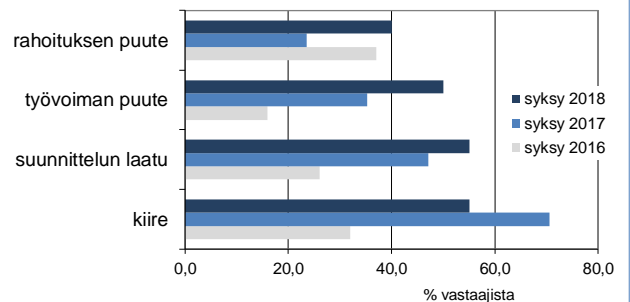
Kiire ja työvoimapula vaivaa rakennuttajia

Tyytyväisyys suunnittelun ja urakoinnin laatuun vaihtelee vuosittain. Urakoinnin laatuun oltiin vuonna 2018 tyytyväisiä, mutta suunnittelun laadun koki ongelmaksi useampi kuin joka toinen vastaaja. Suunnittelusektorin huoli työvoimasta näkyy rakennuttajille laatuongelmina.

Rakennuttajien kiire on ollut kesto-ongelma niin pitkään kuin näitä rakennuttajien suhdannetiedusteluja on tehty. Kiire helpotti vuonna 2016, mutta on ollut isoin ongelma sekä syksyllä 2018 että 2019. Kiireen taustalla on mm. vaihtuva henkilökunta ja puute osaavista rakennuttajista.

Syksyn neljänneksi suurin ongelma oli vuonna 2018 rahoituksen puute.

Rakennuttajien ongelmat

Lähde: Infrasuhdannekysely syyskuu, 2018